

VERSLAG GOAB-KRING MIDDEN

Dit is het verslag van de kenniskring GOAB Midden, die plaatsvond op 18 juni 2024 van 10.00 – 12.00. Er waren 15 beleidsambtenaren aanwezig namens 12 gemeenten, 2 vertegenwoordigers van OCW, 1 vertegenwoordiger van de Inspectie van het Onderwijs, 1 kenniskringleider en een verslaglegger.

AGENDA

1. Welkom
2. Nieuws GOAB
3. Inspectie over LEA en over resultaatafspraken
4. Vroegschoolse educatie
5. Nieuwkomersonderwijs
6. Wvttk
7. Afsluiting

NIEUWS GOAB

Nieuws uit het ondersteuningstraject

Ook in het schooljaar 2024-2025 gaan we door met het GOAB-ondersteuningstraject.

Naar verwachting verschijnt in juni '24 de handreiking over het product kostprijs ve. In de handreiking wordt geen richtbedrag genoemd. De reden hiervoor is dat er veel variatie is in factoren die mogelijk bijdragen aan de kostprijs. De handreiking geeft inzicht in een logische opbouw van de kostprijs. Hier kan met aanbieders ve het gesprek over gevoerd worden. Ook worden meerdere mogelijkheden nader toegelicht.

Hoofdlijnenakkoord

In het hoofdlijnenakkoord staat een korte zin opgenomen over vve, namelijk: 'vve kan belangrijk zijn'.

In de financiële bijlage bij Regeerakkoord staat: 'Het aantal specifieke uitkeringen is sinds 2018 fors gestegen. Gemeenten en provincies geven aan dat specifieke uitkeringen hen beperkt in autonomie. Dit vanwege de strikte en gedetailleerde eisen die vanuit het Rijk worden gesteld aan de besteding van de gelden uit een specifieke uitkering. Daarnaast kennen deze uitkeringen zware administratieve- en controlelasten. Met deze maatregel worden specifieke uitkeringen overgeheveld naar het Gemeente- of Provinciefonds met een budgetkorting van 10 procent.'

In mei 2024 heeft Oberon, net voor het verschijnen van deze passage, een evaluatie gedaan onder GOAB-ambtenaren over de SPUK van GOAB. Met een respons van 63% en een goede spreiding naar grootte van gemeenten is dit een representatieve uitkomst. Uit de onder gemeenteambtenaren GOAB uitgezette vragenlijst blijkt dat 75 procent van de respondenten tevreden is met de specifieke uitkering als financiering van het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Men is tevreden omdat de middelen geoormerkt zijn, waardoor middelen gericht kunnen worden besteed en er ook meer financiële zekerheid is. Een deel van de respondenten geeft wel aan graag ruimere bestedingsdoelen in de wet te zien.

Een kwart van de respondenten geeft aan ontevreden te zijn. Veel genoemde redenen zijn: de middelen zijn niet structureel; er is pas laat duidelijkheid over het bedrag dat men het komende jaar ontvangt; de verantwoordingslasten zijn hoog; en niet alle kosten van voorschoolse educatie kunnen ermee worden gedekt. Ook zijn sommigen kritisch over de verdeling van de middelen op basis van de CBS-indicator.

Op de vraag hoe het gemeentelijke onderwijsachterstandbeleid vanaf 2027 gefinancierd zou moeten worden, heeft 69 procent van de respondenten een voorkeur voor wederom een specifieke uitkering van vier jaar. Twaalf procent heeft een voorkeur voor financiering via het Gemeentefonds. Elf procent heeft geen voorkeur of weet het niet en acht procent wil iets anders, bijvoorbeeld via een brede specifieke uitkering of de middelen rechtstreeks uitkeren aan kinderopvang en/ of het onderwijs.

Binnenkort

- In juli 2024 start het onderzoek naar voorkomen van leerachterstand entree basisonderwijs (begin 2025 rapport verwacht). In dit onderzoek wordt onder andere de leerplichtverlaging naar 4 jaar en de verplichting deelname aan ve voor vve-doelgroepkinderen meegenomen. In dit onderzoek wordt aandacht besteed aan welke knoppen we kunnen draaien om de entree in het basisonderwijs nóg beter te maken. Het gaat hierbij niet om de effectiviteit, maar om de vraag wat bijdraagt aan een betere entree in het basisonderwijs. Het onderzoek is naar verwachting eind 2024 / begin 2025 gereed.
- AEF is een onderzoek gestart naar marktverstoring als onderwijs en kinderopvang nauw samen werken (eind 2024 rapport verwacht).

LEA EN RESULTAATAFSPRAKEN

De Inspectie van het Onderwijs geeft een presentatie over de resultaten uit het Landelijk rapport LEA/vve & Resultaatafspraken vroegschoolse educatie.

LEA/vve

Uit het landelijk rapport LEA/vve komt naar voren dat de meeste gemeenten overleg voeren over het bestrijden van onderwijsachterstanden en het bevorderen van integratie. Over het voorkomen van segregatie en inschrijving & toelating wordt minder vaak overleg gevoerd. Bij de inspectie is bekend dat gemeenten zich soms afvragen waarom over alle onderwerpen dan toch overlegd moet worden, ook als het goed gaat. De inspectie geeft hierbij aan dat, naast dat het in de wet genoemd staat, het goed is om jaarlijks met elkaar stil te staan bij deze onderwerpen. Er kunnen veranderingen zijn, waardoor het toch nodig is om eerder gemaakte afspraken te herzien.

Op de website van het [Kenniscentrum gemengde scholen](#) staan meerdere onderzoeken naar segregatie, ook segregatie door woonsegregatie en mogelijkheden hoe gemeenten omgaan met inschrijving en toelating.

Er wordt ook gesproken over een mogelijke landelijke doelgroepdefinitie voor ve. In de beleidsreactie later in 2024 komt hierover meer informatie. Op dit moment wordt met meerdere partijen, waaronder VNG, gemeenten en kinderopvang, onderzocht waar behoefte aan is en wat nu verstandig is om te doen in relatie tot een landelijke doelgroepdefinitie.

Vanuit de vragenlijst LEA/vve wordt gevraagd naar het aantal doelgroepeuters vve en of gemeenten voor alle geïndiceerde peuters een plek beschikbaar hebben. Het signaal dat gemeenten hierop afgeven is dat de vraagstelling op meerdere manieren geïnterpreteerd wordt. Sommigen gemeenten gaan uit van het aantal kindplaatsen, anderen van het aantal gesubsidieerde plaatsen. Ook is er weinig tot geen zicht op ouders die niet het CJG bezoeken en dus niet geïndiceerd worden, terwijl er mogelijk wel een kans op onderwijsachterstand aanwezig is.

Ook over het gemeten bereik ontstaan een inhoudelijke discussie. De inspectie bekijkt dit op een peildatum, maar de werkelijkheid over het jaar heen zal andere cijfers opleveren. Daarom gaat de inspectie hier ook een verdiepend onderzoek naar doen.

Een gemeente vraagt zich nog af of een afgegeven indicatie ingetrokken kan worden, bijvoorbeeld als blijkt dat een achterstand is ingelopen of dat ouders thuis toch Nederlands blijken te spreken. Er zijn geen gemeenten

aanwezig die hiermee te maken hebben, maar een tip is om dat de kinderopvang het gesprek aan te laten gaan met ouder(s).

Resultaatafspraken vroegschoolse educatie

De Inspectie van het Onderwijs deed indicatief onderzoek naar de succesfactoren en belemmeringen om resultaatafspraken te maken. In de presentatie lichtten zij de conclusies en aanbevelingen toe. Een veelgehoorde opmerking over vroegschoolse educatie is dat scholen in relatie tot passend onderwijs voor iedere leerling het best passende onderwijs organiseren. Ve en passend onderwijs loopt op scholen vaak door elkaar. Vroegschoolse educatie is echter meer dan passend onderwijs en de inspectie beveelt dan ook aan om ve nieuw leven in te blazen. Ook is een belangrijk signaal dat de historie van een leerling niet altijd bekend is, waardoor een leerling niet als ve-leerling wordt aangemerkt. De regierol vanuit de gemeente wordt vaak als ingewikkeld ervaren. Daarnaast roept het woord “resultaatafspraken” op dat er wordt afgerekend op de afspraken. Zo is dit echter niet bedoeld vanuit de wetgever. Het is een instrument om te meten of je de gestelde doelen bereikt en hierover het gesprek aan te gaan.

De Inspectie deed ook onderzoek naar de kwaliteit van vroegschoolse educatie. Het rapport verschijnt binnenkort. Zie hiervoor het nieuwsdeel van de GOAB website.

NIEUWKOMERSONDERWIJS

Tijdens deze kring wordt onderling in een plenaire setting informatie uitgewisseld over het thema nieuwkomersonderwijs.

Allereerst wordt aan de Inspectie een vraag gesteld over het toezicht op de Wet tijdelijke nieuwkomersvoorzieningen. Er wordt gewerkt aan het door ontwikkelen van het toezichtkader hierop. Er wordt nu gewerkt met signaal gestuurd toezicht door de Inspectie.

De drempel voor de bekostiging van 4 nieuwkomers werkt niet voor kleine kernen/scholen. Hier wordt de drempel van 4 leerlingen niet gehaald, maar is soms wel een NT2-klas geregeld. Daar geldt dan geen aanvullende bekostiging voor. Ook de uitstroom na een jaar nieuwkomersonderwijs gaat nog niet overal goed. In een gemeente waar een taalklas stopt vanwege te weinig leerlingen, krijgen nieuwkomersleerlingen nu ambulante begeleiding. Leerkrachten krijgen hier een deel van mee.

Een gemeente is benieuwd wat een taalklas mag kosten. Ook hier is geen eenduidig antwoord op. Dit is afhankelijk van meerdere afspraken, omstandigheden en regelingen. Er is veel variëteit in afspraken rondom het nieuwkomersonderwijs: iedere gemeente kijkt naar wat passend is, welke ruimte er is, er wordt gesproken tussen schoolbesturen en gemeente.

Naast de lokale verschillen is een andere complexe factor het verschil in bekostiging voor de groep asielzoekers (2 jaar bekostiging) en overige vreemdelingen (1 jaar bekostiging).

OCW vertelt dat er 5 regio-coördinatoren zijn aangesteld om te helpen bij het organiseren van nieuwkomersonderwijs. Zij kennen meerdere situaties en voorbeelden, om gemeenten op weg te helpen bij het nieuwkomersonderwijs. De contactpersonen voor deze regio zijn:

- Marieke Huber (Zuid Holland) Marieke.Huber@minocw.nl 06 25723112
- Marcel van den Busken (Utrecht) m.vandenbusken@minocw.nl 06 15038304
- Eduard Nagel (Noord-Brabant) e.a.nagel@minocw.nl 06 25713097

Nieuwkomersonderwijs bestaat in praktijk, maar niet in wetgeving. Er worden nu veel gesprekken gevoerd met gemeenten en schoolbesturen over hoe de toekomst van het nieuwkomersonderwijs eruit ziet. Bureau Berenschot organiseert deze gesprekken, hier kun je je voor aanmelden via nieuwkomersonderwijs@berenschot.nl, de gesprekken zijn medio september 2024. Ook de website van de overheid heeft een [Q&A](#) opgesteld voor nieuwkomersonderwijs.

EVALUATIE EN AFRONDING

Houd de website www.goab.eu in de gaten voor nieuwe handreikingen, verslagen en de planning van bijeenkomsten. Ook kun je je aanmelden voor de LinkedIn-GOAB-groep om op de hoogte te blijven.

De volgende GOAB-bijeenkomst wordt gehouden op 19 november 2024. Dit is een digitale bijeenkomst van 10 tot 12. De link volgt te zijner tijd.

Mist een collega op onze GOAB-contactlijst of staat er een oud-collega op? Laat het weten via mzuidam@oberon.eu of kvdsman@oberon.eu.